

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

ГОДУН Галина Миколаївна

**УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ НА
ПРИКЛАДІ УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ СОЦІАЛЬНОГО СЕКТОРУ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми магістерського дослідження обумовлена тим, що громадська участь населення в житті суспільства сьогодні є необхідною складовою публічного управління в усіх демократичних країнах. Участь громадського сектору і визначає власне публічність управління, відкритість органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування, прозорість у прийнятті державно-управлінських рішень. Залучення представників громадських організацій до управління визначає динаміку розвитку сучасних суспільства. Таку динаміку спричинюють нові, раціональні форми активності громадян, їх соціальна та політична культура, активна громадянська позиція, нерівномірність соціально-групової та регіональної динаміки, диференціація політичної складової суспільного життя – в сукупності усі ці чинники сприяють стимулюванню державотворчих засад публічного управління.

Серед напрямів залучення громадськості до управління на прикладі соціального сектору слід відзначити удосконалення порядку розроблення соціальних програм, спрямованих на вирішення найгостріших проблем регіонів, насамперед з питань забезпечення зайнятості населення, створення нових робочих місць; формування державного та місцевих бюджетів у галузях освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та культури на основі загальнодержавних соціальних стандартів; формування та реалізація державної політики у сфері регулювання внутрішньо-регіональної та міжрегіональної трудової міграції; завершення врегулювання відносин власності щодо об'єктів соціальної інфраструктури та житла; запровадження нових механізмів розвитку регіональної соціальної інфраструктури на основі залучення коштів держави, регіонів і бізнесу; подолання бідності, запобігання розвиткові бідності на основі зростання доходів та рівня життя всього населення та інші.

Стан та перспективи розвитку системи місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, ролі в управлінні державно-управлінськими

справами в Україні досліджують Л. Антонова, В. Андріяш, Б. Андресюк, В. Беглиця, В. Бабаєв, А. Бондар, Ю. Битяк, О. Евтушенко, В. Емельянов, В. Куйбіда, Ю. Куц, Д. Плеханов, Н. Федчун, В. Шаповал та ін. Зокрема М. Логунова, М. Пірен, В. Ребкало, В. Тертичка досліджують концептуальні питання державної політики та механізми її впровадження в Україні, співпраці різних державних та недержавних інституцій в сучасних умовах. В. Рубцов, С. Телешун досліджували питання розвитку громадянського суспільства в Україні, В. Купрій – стан та динаміку розвитку неурядових організацій України, питання організації громадянського суспільства як суб'єктів вироблення державної політики, досліджував проблематику громадських експертиз та громадського моніторингу діяльності органів влади

Водночас проблема залучення громадськості, пов'язана з необхідністю посилення громадської участі на місцевому рівні в контексті реформування та децентралізації в Україні, потребує додаткових досліджень. Актуальним є поєднання наукових напрацювань в сфері розвитку соціальної інфраструктури регіонів та ролі громадськості в цих процесах та розгляд цієї проблеми в комплексі.

Мета і завдання дослідження. Метою магістерської роботи є комплексне дослідження взаємодії громадськості з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування на прикладі управління соціальним сектором та обґрунтування шляхів удосконалення управління на регіональному рівні.

Для досягнення мети були поставлені такі **завдання:**

- визначити роль громадського сектору в публічному управлінні на прикладі залучення до об'єктів управління соціального сектору;
- дослідити особливості соціальної інфраструктури регіону як об'єкту публічного управління;
- встановити основні засади управління в публічному управлінні із залученням громадськості;

- визначити роль громадськості при управлінні об'єктами соціальної інфраструктури області;
- проаналізувати організаційні, правові та економічні засади управління на регіональному рівні із залученням громадськості;
- встановити напрями взаємодії громадськості з органами місцевого самоврядування та виконавчої влади на основі аналізу зарубіжного досвіду, ролі громадськості в стратегічному плануванні, та удосконаленні громадського контролю на прикладі Миколаївської області.

Об'єкт дослідження – проблеми залучення громадськості до прийняття управлінських рішень та державотворення на регіональному рівні на прикладі управління об'єктами соціального сектору.

Предметом дослідження є удосконалення взаємодії органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з громадськістю на прикладі управління об'єктами соціального сектору.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу магістерського дослідження склали фундаментальні положення науки державного управління та системний підхід до вивчення процесів, що стосуються розвитку соціальної інфраструктури регіону.

Так, системний підхід дав можливість розглянути складники соціальної інфраструктури регіону, їх взаємозв'язок та взаємодію з елементами інших систем. За його допомогою визначено також функції соціальної інфраструктури та розглянуто механізми державного управління та уточнено поняття механізмів розвитку соціальної інфраструктури.

За допомогою методів моделювання та типології визначено особливості державного регулювання розвитку соціальної інфраструктури, структурно-функціонального методу – здійснено аналіз структури і функцій об'єкта. Метод порівняння було застосовано в процесі вивчення зарубіжного досвіду розвитку соціальної інфраструктури регіону. Для обґрунтування шляхів розвитку соціальної інфраструктури за участю громадськості використано також абстрактно-логічний метод дослідження.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України, статистичні дані, матеріали галузевих управлінь державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань розвитку соціальної інфраструктури регіону, періодичні видання, особистий досвід автора.

Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що в комплексі вирішено важливу наукову проблему щодо взаємодії громадськості з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування на прикладі управління соціальним сектором та обґрунтування шляхів удосконалення управління на регіональному рівні.

Структура і обсяг магістерської роботи. Магістерське дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи складає 102 сторінки. В магістерській роботі використано 2 рисунки, 3 таблиці та 3 додатки. Список використаної літератури складається з 89 джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи.

У **першому розділі «Роль громадського сектора в управлінні на місцевому рівні»** основна увага зосереджена на теоретичних аспектах явищ та процесів в сфері громадської участі в управлінні об'єктами соціального призначення. Визначено основні терміни та поняття. Досліджено особливості залучення громадськості до діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

У **підрозділі 1.1. «Громадський сектор як суб'єкт публічного управління»** визначено основні поняття і терміни, які використовувалися в

магістерській роботі. Отже, соціальну інфраструктуру або соціальний сектор можна визначити як сукупність об'єктів окремих галузей, що сприяють життєдіяльності суспільства і метою функціонування яких є забезпечення загального рівня життя населення та гармонійного його розвитку. Соціальну інфраструктуру поділяють на соціально-побутову і соціально-духовну.

До основних функцій соціальної інфраструктури належать: розподіл і обмін матеріальних благ; надання споживчих послуг; охорона здоров'я населення; формування суспільної свідомості і наукового світогляду; управління і охорона суспільного порядку управління та охорона громадського порядку. На формування соціальної інфраструктури держави впливають економічні, політичні, правові, культурні, демографічні, національно-етнічні та інші фактори.

Підрозділ 1.2. «Соціальна інфраструктура як об'єкт управління» присвячений визначає, що ефективність соціального сектору обумовлена соціальними показниками розвитку суспільства і відображається у створенні належних умов життєдіяльності людини.

Аналіз теоретичних засад дозволив визначити, що механізми розвитку соціальної інфраструктури (яка являє собою об'єкт державного управління) – визначаються як сукупність форм, засобів, методів та інших заходів держави, які спрямовані на розвиток соціальної інфраструктури регіону.

Аналіз теоретичних засад участі громадського сектору в управлінні розвитком соціальної інфраструктури показує, що ефективність вирішення місцевих проблем значно підвищується, якщо в цьому процесі беруть добровільну участь громадяни. Без участі громадян регіональна політика перетворюється в байдуже «управління територіями».

У підрозділі 1.3. «Основні засади управління соціальним сектором із залученням громадськості» визначається, що процес громадської участі – це необхідний, корисний та вкрай важливий метод позитивного впливу громадськості на діяльність влади в державі в інтересах громадян.

Громадська участь – це систему дій, методів, інструментів та механізмів (об'єднаних логікою відповідного алгоритму) участі громадян у визначенні та розв'язанні їхніх проблем. Громадська участь дозволяє, з одного боку, мінімізувати соціальні та політичні ризики, а з іншого – визначати, формулювати та відстояти інтереси громади.

Участь здійснюється шляхом об'єднання індивідів у спільноти різного ступеня формалізації. Можливими шляхами підвищення локальної активності в сучасних умовах можуть стати спроби участі громадян у вирішенні проблем, пов'язаних з реструктуризацією місця проживання, екологічних проблем, вирішення конкретних завдань. Виділяють рівні участі громадян у житті громади – пасивна участь; участь в наданні інформації; участь шляхом консультування; участь за матеріальні стимули; функціональна участь; участь шляхом взаємодії; самообілізація.

У другому розділі «Особливості залучення громадськості до управління об'єктами соціальної інфраструктури» досліджено особливості державного управління об'єктами соціального призначення та ролі громадськості в цьому контексті.

У підрозділі 2.1. «Роль громадськості при управлінні об'єктами соціальної інфраструктури регіону» здійснено аналіз економічних, організаційних та правових механізмів розвитку інфраструктури доводить, що серед бюджетних асигнувань на підтримку розвитку соціальної інфраструктури переважає відшкодування витрат господарств на будівництво відповідних закладів, таким чином, органи державного управління не мають можливості управляти цим процесом. Найбільше коштів витрачено на створення інженерних комунікацій (насамперед, будівництво газопроводів) і значно менше – на зміцнення матеріальної бази освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення.

У підрозділі 2.2. «Організаційні та правові засади управління на регіональному рівні із залученням громадськості» здійснено аналіз організаційно-правового механізму, який дозволив виділити структуру

управління розвитком соціальної інфраструктури, яка складається з чотирьох рівнів: макрорівень (органи державного управління); мезорівень (органи регіонального управління); локальний рівень (органи місцевого самоврядування); мікрорівень (суб'єкти господарювання). Раціональна політика щодо розвитку соціальної інфраструктури передбачає оптимальне поєднання цих двох аспектів.

Аналіз державної політики в сфері забезпечення участі громадян в розвитку соціальної інфраструктури доводить, що існує потреба передбачити на законодавчому рівні обов'язкове створення громадських рад при місцевих радах, проведення консультацій з громадськістю органами місцевого самоврядування та сприяння здійсненню громадських експертиз. Аналіз розвитку громадянського суспільства в Україні свідчить про наявність комплексу проблем: зберігаються тенденції до непрозорості, закритості та забюрократизованості в діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; недосконалість чинного законодавства створює штучні бар'єри для утворення та діяльності інститутів громадянського суспільства; механізми участі громадськості у формуванні та здійсненні державної політики належним чином не реалізуються; податкове навантаження не стимулює діяльність і розвиток інститутів громадянського суспільства та їх підтримку вітчизняними благодійними організаціями та ін..

У підрозділі 2.3. «Економічні інструменти управління об'єктами соціального сектору» відзначено, що перехід галузей економіки до ринкових відносин вимагав удосконалення економічного механізму управління розвитком і функціонуванням соціальної сфери. Головна мета вдосконалення економічного механізму управління соціальним розвитком – забезпечення комплексного розвитку інфраструктури територій та поліпшення умов життя населення. Оптимізація розміщення об'єктів соціальної інфраструктури вимагає обґрунтування оптимальних розмірів її об'єктів з урахуванням конкретних місцевих економічних, демографічних і природних умов.

У третьому розділі «Напрями взаємодії громадськості з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування» виявлені основні тенденції зарубіжного досвіду щодо залучення громадськості до управління на регіональному рівні, визначено роль громадського сектора при управлінні на регіональному рівні.

У підрозділі 3.1. «Зарубіжний досвід державного регулювання розвитку соціальної інфраструктури та його адаптація в Україні» увага зосереджена на зарубіжному досвіді країн із давніми демократичними традиціями необхідно відзначити, що у більшості з них самоорганізація громадян на місцевому рівні здійснюється через інститути неприбуткового сектору: центри місцевих співтовариств (community centres; village centres); сусідські співтовариства (neighborhood associations) та сусідські трасти (neighborhood trusts).

Зазначені інституції є благодійницькими та переважно функціонують у формі асоціацій і трастів, легалізація яких не потребує створення юридичної особи. Вибір організаційно-правової форми в першу чергу залежить від поглядів засновників на управління власністю.

Організації, які надають соціальну допомогу – державні, приватні і неурядові організації – не тільки реалізують свої завдання по-різному, але певні послуги надають краще одна за одну. Пріоритет державного сектора – це розробка стратегії, законодавчих рамок, створення сприятливих умов для діяльності інших секторів, а також посилення злагодженої діяльності в місцевих громадах.

У підрозділі 3.2. «Роль громадськості при формуванні та реалізації стратегій регіонального розвитку» розглянуто особливості формування стратегії на регіональному рівні – на прикладі Миколаївської області, і визначено, що у 2020 році розпочалася робота щодо розробки Стратегії розвитку регіону на період до 2027 року. Роботи щодо підготовки до розробки базового документу Миколаївщини (зокрема і питань розвитку інфраструктури) та власне розробка характеризуються запровадженням

нових, більш демократичних та прозорих підходів щодо залучення громадськості. Протягом останнього часу, у зв'язку зі специфікою ситуації в державі особливого значення набули неформалізовані контакти та співпраця органів влади та громадськості. В той же час лишаються актуальними такі форми співпраці як консультативно-дорадчі органи та консультації з громадськістю.

Визначено, що важливою формою є не лише залучення громадян до формування та розробки стратегії розвитку регіону, але також й подальша співпраця у вигляді громадського контролю. Громадський контроль – це активне спостереження громадянами за тими, хто від нашого імені і за рахунок наших податків управляє регіоном або на місцевому рівні (місто, селище, село).

У підрозділі 3.3. «Громадський контроль в діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування» окреслено, що управління об'єктами соціальної інфраструктури здійснюється на засадах концепції сталого гармонійного розвитку. До розроблення стратегії соціально-економічного розвитку регіонів широко залучають зацікавлених сторін та населення території. Такий підхід передбачає творчу та добровільну співпрацю органів влади, бізнесу, громади, органів самоорганізації громадян, наукових, конфесійних та культурних організацій, а також їх об'єднань та асоціацій та інших потенційних суб'єктів розвитку території.

Також специфічною, але необхідною формою співпраці є громадський моніторинг – один з методів громадського контролю, який використовується для збору інформації. Громадські організації використовують різні методи контролю: громадський експеримент, громадський аудит, громадське (журналістське) розслідування. Громадський контроль завершується широким висвітленням зібраної інформації в ЗМІ; наданням інформації органам влади у вигляді звітів, висновків, рекомендацій.

ВИСНОВКИ

В ході дослідження було виконано поставлені завдання та досягнуто мету магістерської роботи. Виконання поставлених завдань дозволило сформулювати наступні висновки.

1. Визначено роль громадського сектору в розвитку соціальної інфраструктури, яка пов'язана з тим, що громадська участь – це необхідний, корисний та важливий механізм позитивного впливу громадськості на діяльність влади в державі в інтересах громадян, а також джерело додаткового інтелектуального ресурсу для публічної влади і тому є корисною і потрібною також і для неї.

Громадська участь – це система дій, методів, інструментів та механізмів (об'єднаних логікою відповідного алгоритму) участі громадян у визначенні та розв'язанні їхніх проблем. Громадська участь дає змогу враховувати соціальні чинники в процесі планування, мінімізувати соціальні та політичні ризики внаслідок ухвалення та реалізації управлінських рішень тощо. Участь здійснюється шляхом об'єднання індивідів у спільноти різного ступеня формалізації. Виділяють рівні участі громадян у розвитку соціальної інфраструктури:

- пасивна участь;
- участь в наданні інформації;
- участь шляхом консультування;
- участь за матеріальні стимули;
- функціональна участь;
- участь шляхом взаємодії (інтерактивна участь);
- самообілізація

2. Визначено особливості управління об'єктами соціального сектору на основі громадської участі. Запропоновано визначати соціальну інфраструктуру як сукупність об'єктів окремих галузей, що сприяють

життєдіяльності суспільства, і метою функціонування яких є забезпечення загального рівня життя населення та гармонійного його розвитку.

Окреслені основні складові елементи соціальної інфраструктури: соціально-побутові та соціально-духовні. На формування соціальної інфраструктури регіонів впливає ряд факторів: економічних, політичних, правових, культурних, демографічних і т.д. Таким чином, соціальна інфраструктура одного регіону може значно відрізнятися від іншого.

Визначені основні функції соціальної інфраструктури: розподіл і обмін матеріальних благ (мережа підприємств оптової та роздрібною торгівлі, підприємств громадського харчування); надання споживчих послуг (житлово-комунальне господарство, підприємства побутового обслуговування, пасажирський транспорт, зв'язок); охорона здоров'я населення (заклади медичного, санаторно-курортного обслуговування, фізкультури і спорту, соціального забезпечення населення); формування суспільної свідомості і наукового світогляду (мережа культурно-освітніх закладів, мистецтва); управління і охорона суспільного порядку управління та охорона громадського порядку (органи державного управління, громадські організації, органи громадського порядку).

Ефективність соціальної інфраструктури визначається у соціальних показниках розвитку суспільства і відображається у створенні належних умов життєдіяльності людини та вдосконаленні сукупної робочої сили для зростання продуктивності суспільної праці й економічної ефективності виробництва. В узагальненому вигляді критерієм оптимальності розміщення соціальної інфраструктури є насамперед територіальна доступність об'єктів.

3. Проаналізовані засади розвитку соціального сектора на основі громадської участі. Механізм державного управління – це сукупність форм, засобів, методів, правових, організаційних, адміністративних, мотиваційних та інших заходів держави, спрямованих на забезпечення динамічного розвитку суспільства. Таким чином, на основі узагальненого трактування механізмів державного управління механізми розвитку соціальної

інфраструктури – це сукупність форм, засобів, методів та інших заходів держави, які спрямовані на розвиток соціальної інфраструктури регіону.

Що стосується класифікації механізмів розвитку соціальної інфраструктури, то виділяють адміністративні (організаційно-розпорядчі), правові, економічні, політичні, соціально-психологічні, морально-етичні та комплексні державні механізми управління. Але на сучасному етапі розвитку країни, євроінтеграції та поглиблення демократизації суспільного життя, набувають ваги механізми громадської участі в структурі механізмів державного управління. Оскільки ефективність вирішення місцевих проблем значно підвищується, якщо в цьому процесі беруть добровільну участь і пересічні громадяни.

4. Визначено основні проблеми розвитку соціальної інфраструктури регіону за участю громадськості на основі аналізу економічних та організаційно-правових механізмів. Головним економічним важелем регулювання соціального розвитку населених пунктів чинне законодавство визначає бюджетне фінансування за рахунок державного і місцевих бюджетів. Але в останні роки загальний обсяг інвестицій у відтворення матеріальної бази соціальної сфери значно зменшився. Галузева структура, склад і розміщення об'єктів формуються значною мірою стихійно. Оскільки серед бюджетних асигнувань на підтримку розвитку соціальної інфраструктури переважає відшкодування витрат господарств на будівництво відповідних закладів, органи державного управління практично не мають можливості управляти цим процесом.

Головна мета вдосконалення економічного механізму управління соціальним розвитком – забезпечення комплексного розвитку інфраструктури територій та поліпшення умов життя населення.

Умовами комплексного розвитку соціальної інфраструктури в районах є: врахування місцевих чинників, що визначають обсяг і структуру потреб населення в послугах; розробка і використання нормативів з урахуванням

особливостей населених пунктів; досягнення оптимальних меж і внутрішньо-регіональних пропорцій у розвитку соціальної інфраструктури тощо.

Видатки розвитку, які мали б вирішити суттєві проблеми житлово-комунального господарства та ін., залишаються недофінансованими. Таким чином, вищевикладене свідчить про необхідність залучення громадського сектора та використання механізмів громадської участі щодо розвитку соціальної інфраструктури з метою підвищення ефективності державного управління в цій сфері.

Серед основних форм реалізації громадських ініціатив слід відвести соціальним проектам. Необхідні проекти, що мають бути спрямовані на допомогу соціально незахищеним верствам населення. Друге місце посідають проекти, спрямовані на інфраструктуру територіальних громад (дитячі майданчики, громадські приймальні, захист прав громадян).

Необхідно запроваджувати в практиці управління розвитком соціальної інфраструктури також наступні механізми громадської участі, як:

- цільове фінансування конкретних організацій, які здійснюють соціально значущу діяльність;
- конкурсне розміщення державних чи муніципальних грантів у середовищі державних та громадських організацій;
- створення асоційованих членів, які мають визначене коло завдань і створюються за принципом цільового підходу для їх досягнення та вирішення;
- укладання тимчасових угод про співпрацю, у рамках яких можуть проводитися різноманітні одноразові заходи чи акції соціального спрямування;
- укладання довгострокових угод, які визначають принципи взаємовідносин різних секторів суспільства чи їх частин (наприклад – тристоронні угоди між виконавчою владою, підприємцями та профспілками).

5. Аналіз організаційних та правових засад управління дозволив виділити чотирьохрівневу структуру управління розвитком соціальної

інфраструктури: макрорівень (органи державного управління); мезорівень (органи регіонального управління); локальний рівень (органи місцевого самоврядування); мікрорівень (суб'єкти господарювання). Що стосується органів державного регулювання розвитку соціальної інфраструктури регіону, то їх функції розосереджені по галузевих міністерствах, які мають свої регіональні підрозділи, що входять до складу місцевих органів виконавчої влади. У зв'язку з цим, виникає особливо важлива та складна проблема координації діяльності органів влади і консолідації їхніх дій в напрямку формування та розвитку соціальної інфраструктури регіону.

6. Аналіз нормативно-правового забезпечення участі громадськості в управлінні розвитком соціальної інфраструктури доводить, що можна виділити такі групи нормативно-правових актів, що стосуються проблем активізації діяльності територіальних громад та їх членів: Конституція України; закони, що регулюють засади місцевого самоврядування, повноваження органів та посадових осіб; галузеві закони, що визначають місце й роль органів та посадових осіб місцевого самоврядування в певних галузях правовідносин, що належать до предмета правового регулювання цими законами (Земельний кодекс, закони України «Про об'єднання громадян», «Про підприємництво», «Про охорону навколишнього середовища» тощо) тощо.

Проте аналіз розвитку громадянського суспільства в Україні свідчить про наявність комплексу проблем, що є актуальними як для суспільства, так і для держави: зберігаються тенденції до непрозорості, закритості та забюрократизованості в діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування замість налагодження ефективного діалогу з суспільством; недосконалість чинного законодавства створює штучні бар'єри для утворення та діяльності інститутів громадянського суспільства; механізми участі громадськості у формуванні та здійсненні державної політики належним чином не реалізуються; податкове навантаження не стимулює діяльність і розвиток інститутів громадянського суспільства та їх

підтримку вітчизняними благодійними організаціями; більшість інститутів громадянського суспільства не має доступу до державної фінансової підтримки та вітчизняної благодійної підтримки та ін..

Доцільно на основі системного аналізу чинного законодавства та практики його застосування насамперед:

- змінити на рівні правового регулювання, кадрової політики по свій вертикалі публічної влади філософію громадської участі за жорстким критерієм «право громадянина (людини) – персоніфікований обов'язок влади (органу, посадової особи, службовця) – відповідальність влади (політична, адміністративна, кримінальна)»;

- забезпечити через постійно діючі механізми системи громадського контролю, через жорсткі механізми відповідальності перехід влади від філософії правління (незалежного від суспільства автономного суб'єкта) до філософії служіння громадянину, громаді, суспільству.

7. Встановлено напрями взаємодії громадськості з органами місцевого самоврядування та виконавчої влади на основі аналізу зарубіжного досвіду, ролі громадськості в стратегічному плануванні, та удосконаленні громадського контролю на прикладі Миколаївської області. Вони полягають в активізації залучення громадських організацій при формуванні стратегій розвитку регіону, громадському контролю за її виконанням, а також адаптації позитивного зарубіжного досвіду участі громадян в управлінні розвитком соціальної інфраструктури.

Стратегія поєднує в собі довготермінове стратегічне бачення розвитку території та конкретні, реальні операційні дії. Вона визначає, як, що, коли та кому потрібно робити, які ресурси протягом якого часу та в яких обсягах необхідні. Спільно опрацьовані орієнтири розвитку визначають, у який спосіб влада, суб'єкти господарювання, активний громадський потенціал повинні об'єднати зусилля в процесі реалізації перспективного розвитку території.

У Миколаївській області у 2019 році розпочалася робота щодо розробки Стратегії розвитку регіону на період до 2027 року. Роботи щодо підготовки до розробки базового документу Миколаївщини (зокрема і питань розвитку інфраструктури) та власне розробка характеризуються запровадженням нових, більш демократичних та прозорих підходів щодо залучення громадськості. В Миколаївській області офіційно легалізовані 189 обласних організацій політичних партій. Зареєстровано 44 національно-культурних товариства, в тому числі 21 обласних. Налічується 723 релігійні організації, 33 релігійних конфесії. Органами виконавчої влади та підрозділами Головного управління юстиції у Миколаївській області легалізовано 2860 громадських об'єднань.

В цих нових умовах актуальним для органів влади лишається робота в напрямку удосконалення усіх наявних форм взаємодії з громадськими формуваннями з метою максимального сприяння їх діяльності, гармонізації державних інтересів з громадськими. З метою реалізації вищевказаних завдань, залучення громадян до реалізації державної політики, врахування позицій громадськості при виробленні та реалізації управлінських рішень при голові облдержадміністрації створені такі консультативно-дорадчі органи: Громадська рада при облдержадміністрації; Регіональна рада підприємців при облдержадміністрації; Рада представників громадських організацій національних меншин області при голові облдержадміністрації та ін.

Найважливішим етапом розробки стратегії соціально-економічного розвитку регіону є пропозиція з боку представників мешканців області (юридичних та фізичних осіб) ідей проектів, які дозволять сформулювати План реалізації Стратегії. Ідеї проектів відбираються та аналізуються Робочою групою з розробки Стратегії. За результатами цієї роботи буде сформовано реєстр проектів регіонального розвитку на період до 2027 року і визначено джерела їх фінансування.

8. Окрім механізмів участі громадськості при розробці та формуванні стратегії економічного та соціального розвитку Миколаївщини, пропонується запровадити механізми громадського контролю. Громадський контроль – це активне спостереження громадянами за тими, хто від нашого імені і за рахунок наших податків управляє регіоном або на місцевому рівні (місто, селище, село). Потрібен постійний громадський контроль, спрямований на: запобігання порушенню прав людини; усунення зловживань, порушень законодавства; привернення уваги органів влади та громадськості до наявних проблем і стимулювання їх вирішення; підвищення якості надання послуг державними та недержавними інституціями; підвищення публічності та прозорості органів влади та місцевого самоврядування.

Взаємодія Миколаївської облдержадміністрації з інститутами громадянського суспільства відбувається на основі затвердженого у попередньому році плану проведення консультацій з громадськістю.

Таким чином, логічно, що після консультацій з громадськістю Миколаївською ОДА заплановано, що на усіх етапах реалізації стратегії облдержадміністрація буде здійснювати наступні кроки: продовжувати роботу з поглиблення діалогу влади з громадськістю з метою підняття його на якісно новий рівень; сприяти у реалізації суспільно значущих ініціатив інститутів громадянського суспільства; поглиблювати роботи щодо залучення громадян до управління державними справами з урахуванням відповідних механізмів, визначених чинним законодавством. Але напевно ця робота має ініціюватися не з боку органу виконавчої влади на місцевому рівні, а все ж таким ініціатива має йти від самих громадських організацій.

9. Необхідно запроваджувати позитивний зарубіжний досвід, зокрема сусідські трасти, сусідські спостерігачі. Сусідські трасти (neighborhood trusts) мають право займатися будь-яким видом діяльності, що належить до благодійницьких, надаючи членам територіальної мікрогромади послуги у різномірних сферах. Центри місцевих співтовариств створюються з метою

задоволення потреб членів відповідних територіальних мікрогромад та мають можливість швидко реагувати на ці потреби, переходячи від одного виду благодійницької діяльності до іншого. Часто для цього їм навіть не потрібно дотримуватися ніяких формальностей (вносити зміни до статутних документів, отримувати дозволи від муніципальних органів).

Найбільшою державною та муніципальною підтримкою користується програма охорони громадського порядку населення «Сусідські спостерігачі» (Neighbourhood Watch). Метою програми є надання допомоги населенню у захисті себе та своєї власності, зменшення ризику злочинів завдяки покращенню безпеки осель, підвищенню уважності, повідомленню про підозрілі випадки поліції та заохоченню добросусідства. Ще однією сферою місцевої самоорганізації громадян слід відзначити захист прав мешканців будинків.

На нашу думку, інститути публічної влади можуть бути настільки успішними в ситуаціях, які вимагають виконання складних завдань, у поширенні досвіду інших організацій, адаптації до різних умов, а також наданні послуг різним групам бенефіціарів чи наданні тимчасових послуг. Отже, пріоритет державного сектора – це розробка стратегії, законодавчих рамок, створення сприятливих умов для діяльності інших секторів, а також посилення злагодженої діяльності в місцевих громадах.

АНОТАЦІЯ

В магістерській роботі визначено роль громадського сектору в публічному управлінні на прикладі залучення до об'єктів управління соціального сектору; досліджено особливості соціальної інфраструктури регіону як об'єкту публічного управління; встановлено основні засади управління в публічному управлінні із залученням громадськості; визначено роль громадськості при управлінні об'єктами соціальної інфраструктури області; проаналізовано організаційні, правові та економічні засади

управління на регіональному рівні із залученням громадськості; встановлено напрями взаємодії громадськості з органами місцевого самоврядування та виконавчої влади на основі аналізу зарубіжного досвіду, ролі громадськості в стратегічному плануванні, та удосконаленні громадського контролю на прикладі Миколаївської області

Ключові слова: громадськість, громадський контроль, громадський моніторинг, стратегія регіонального розвитку соціальна інфраструктура

ANNOTATION

The master's thesis defines the role of the public sector in public administration as an example of involvement in the objects of social sector management; the peculiarities of the social infrastructure of the region as an object of public administration are investigated; the basic principles of management in public administration with involvement of the public are established; defined the role of the public in managing the social infrastructure of the region; organizational, legal and economic principles of management at the regional level with public involvement are analyzed; directions of interaction of the public with local self-government bodies and executive power are established on the basis of analysis of foreign experience, role of the public in strategic planning, and improvement of public control on the example of the Mykolaiv region

Key words: public, public control, public monitoring, regional development strategy, social infrastructure